

**Informare privind participarea delegației României
la cea de a patra reuniune a Comitetului Interguvernamental
UNESCO pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial**

(Abu Dhabi, 28 septembrie - 2 octombrie 2009)

Participanți (România):

Domnul Horea Dorin Uioreanu, Președinte al Comisiei permanente comune a Camerei Deputatilor si Senatului pentru UNESCO;

Irina Balotescu, consilier asistent în cadrul Compartimentului Patrimoniu Imaterial, M.C.C.P.N.

Participanți la Reuniune – statele membre al Comitetului, statele observator, semnatare ale Convenției UNESCO pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial, ONG-uri acreditate în vederea participării la Reuniune, experții evaluatori ai dosarelor de înscriere pe Lista de Salvagardare Urgentă.

Organizatori: Emiratele Arabe Unite, în calitate de stat gazdă, secretariatul Comitetului.

Președinte: Excelența sa Awadh Ali Saleh (Emiratele Arabe Unite)

Vicepreședinte: Cipru, India, Mali et Paraguay

Raportor: domnul Martina Križanić (Croatia)

În perioada 28 sept.-2oct. a. c., au avut loc la Abu Dhabi, Emiratele Arabe Unite, lucrările celei de a patra reuniuni a Comitetului Interguvernamental UNESCO

APROBAT

la sedința Biroului permanent al
Camerei Deputatilor

în data de 19.10.2009
Nr. 962

pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial, punctele principale ale agendei reuniunii din acest an fiind:

- contribuția ONG-urilor la punerea în aplicare a directivelor operaționale ale Convenției;
- planul financiar al anului în curs;
- înscrierea primelor elemente în cele două Liste ale UNESCO de patrimoniu cultural imaterial, respectiv Lista Reprezentativă și cea de Salvagardare Urgentă;
- proiectul de modificare a calendarului de înscriere pe cele două Liste.

Precizăm faptul că modificarea ordinii de analiză a punctelor din agendă, precum și modificarea propriu-zisă a acesteia, prin adăugiri de puncte noi pe ordinea de zi, în funcție de propunerile statelor membre în Comitet, au constituit o regulă a acestei Reuniuni.

În ceea ce privește implicarea ONG-urilor în punerea în aplicare a directivelor operaționale și, implicit, în activitatea Comitetului, chestiunea a rămas, ca și în cazul reuniunilor precedente, fără o soluție reală, în sensul că, deși a fost subliniat rolul acestor organisme, atât în colaborarea directă cu specialiștii și comunitățile deținătoare de elemente patrimoniale din domeniile culturii imateriale, cât și cu reprezentanții statului sau cu forurile internaționale cu atribuții în domeniu, nu s-a ajuns la o concluzie privind trasarea unor sarcini precise pe care ONG-urile să le îndeplinească în mod constant și riguros. Dat fiind că în cadrul UNESCO nu există o definiție explicită a ceea ce numim ONG și, întrucât rolul acestora este diferit de la un stat la altul, în funcție de contextul politic, cultural și economic specific (diferențele dintre statele din grupurile electorale I și II față de cele din grupurile V (a) și V (b) fiind majore), chestiunea ONG-urilor a fost și de data aceasta amânată pentru o sesiune viitoare, fiecare stat semnatar al Convenției 2003 urmând să transmită până la data de 15 decembrie a.c. observații privind implicarea acestor organisme în punerea în aplicare a Convenției. Precizăm faptul că găsirea unor soluții satisfăcătoare pentru statele din fiecare grup electoral va

presupune nu doar un compromis din partea fiecărui grup în parte, dar va constitui și dovada faptului că noul Comitet, în formula de după alegerile din anul 2008, pune un accent deosebit pe implicarea unor organisme cu oarecare vizibilitate pe plan intern și internațional, și mai puțin pe implicarea specialiștilor în domeniu. Ca și în cadrul reuniunilor precedente, s-a purtat un dialog rămas deschis, între India și țările din grupul I, India pledând pentru încurajarea implicării ONG-urilor lipsite de putere financiară, statele din grupul I mizând pe ONG-urile recunoscute și acreditate pe plan internațional, puternice financiar prin facilitățile de acordare a fondurilor prin diverse aplicații directe sau în cadrul diferitelor programe internaționale. Menționăm că nici în cadrul prezentei reuniuni nu s-a luat în discuție chestiunea conflictului de interese în cazul membrilor diverselor ONG-uri, cazul Elveției, de curând semnatară a Convenției fiind deja unul cunoscut dat fiind că, Președintele Comisiei Naționale a Elveției pentru UNESCO este, în același timp președintele unuia dintre cele mai puternice ONG-uri în domeniile patrimoniului cultural imaterial – *Tradition pour demain*.

În ceea ce privește calendarul bugetar, consilierul financiar a prezentat planul de gestiune pentru anul 2008-2009, precum și fondurile disponibile pentru anul 2010, precizând faptul că nu au fost accesate din fondurile disponibile decât o treime, motiv pentru care s-a făcut apel la transmiterea de solicitări în vederea cheltuirii sumelor disponibile. De asemenea, a fost solicitat Comitetului acordul pentru reutilizarea fondurilor disponibile pentru acele programe care impun sume mai mari decât cele deja alocate. Membrii Comitetului au atras atenția asupra faptului că sumele nu au fost cheltuite din cauza dificultăților de procedură privind accesarea lor, fapt descurajant pentru toate statele, cu atât mai mult pentru statele în curs de dezvoltare, cu dificultăți privind orice fel de resurse necesare implicării în întocmirea unui dosar de accesare fonduri. S-a convenit, așadar, ca pentru viitoarea Reuniune, Secretariatul să pregătească un proiect de document privind simplificarea procedurii privind sprijinul financiar.

Punctele de pe ordinea de zi cele mai discutate au fost acceptarea elementelor pe Lista Reprezentativă (LR) și pe Lista de Salvagardare Urgentă (LSU). Secretariatul a informat pe toți cei prezenți la Reuniune faptul că, în afara celor 90 de elemente intrate în anul 2008, în mod automat în Lista Reprezentativă (*Capodoperele patrimoniului oral și imaterial al umanității*, declarate *Reprezentative* pentru patrimoniul cultural imaterial al umanității, în cadrul sesiunii Adunării Generale de la Paris, în anul 2008) au fost primite peste 100 de candidaturi pentru Lista Reprezentativă și numai puțin peste 20 pentru Lista de Salvagardare Urgentă. În urma analizei dosarelor de către organul de evaluare (Președinte: Estonia, membri: Turcia, Mexic, Coreea, Kenya, Emiratele Arabe Unite), 76 de noi elemente au îndeplinit criteriile de intrare pe LR și au primit recomandarea de intrare pe LR. S-a atras atenția asupra numărului mare de candidaturi destinate Listei Reprezentative, fapt care a atras nu numai dificultatea analizei dosarelor de către organul de evaluare, ci și dificultatea gestionării candidaturilor de către Secretariatul UNESCO. În același timp, s-a precizat faptul că numărul mare de candidaturi a atras după sine și costuri ridicate privind traducerea acestora în vederea asigurării accesibilității la dosare a evaluatorilor, în limbile pe care aceștia le dețineau. Atât Secretariatul UNESCO, Președintele Comitetului, cât și Președintele UNESCO Koichiro Matsuura, prezent în cadrul ultimei sesiuni, au atras atenția asupra faptului că există un dezechilibru geografic evident între statele deponente de candidaturi și s-a făcut apel ca acestea să reducă din proprie inițiativă numărul de candidaturi, astfel încât, țările în curs de dezvoltare, în special statele africane să aibă posibilitatea de a transmite astfel de dosare de candidatură. La prezenta Reuniune, China, India, Japonia au fost țări care au depus peste 30 de candidaturi pe Lista Reprezentativă. Țările africane au subliniat că sunt lipsite de resurse financiare și umane pentru a depune un număr suficient de candidaturi care să reflecte diversitatea și bogăția patrimoniului imaterial de pe continentul african, așa încât s-a luat decizia ca viitoarele dosare, cele din 2010 care vor fi analizate, să fie supuse unei prioritizări în scopul de a intra primele în procesul evaluării statele în curs

de dezvoltare, la fel ca și cele care nu au mai prezentat candidaturi, sau ca statele care depun candidaturi multinaționale.

S-a remarcat, de asemenea, faptul că există un dezechilibru evident față de elementele din LSU, fapt contrar principiilor Convenției care este o convenție pentru salvagardare. S-a remarcat, în acest context, că există o mai mare predispoziție pentru a avea elemente-medalie, elemente onorifice decât pentru a avea elemente într-o listă care impune un calendar strict, alături de un program riguros de salvagardare. Președintele Comitetului a atras atenția că această Convenție riscă să îți piardă miza atâta vreme cât interesul general pare a se orienta spre reprezentativitate și nu spre protejarea efectivă a elementelor. Franța a fost singurul stat care a declarat că va avea grijă să nu transmită decât un număr limitat de candidaturi, pentru a constitui un exemplu de echitabilitate pentru celelalte state.

În ceea ce privește acceptarea elementelor candidate pentru Lista de Salvagardare Urgentă, un singur element a fost problematic, candidatura din partea Belarus-ului, candidatură evaluată, ca toate celelalte din această Listă după o procedură diferită decât elementele din LR; astfel, elementul propus de Belarus a fost examinat de către doi evaluatori, unul recomandând acceptarea pe Listă, celălalt recomandând neînscrierea pe Listă. Comitetul a cerut date suplimentare care, însă nu au putut fi furnizate. Membrii Comitetului s-au declarat unii pentru, alții împotriva înscrierii elementului (care nu îndeplinea criteriile de înscriere în LSU) în rândul elementelor care necesită salvagardare de urgență, cei care au fost împotriva invocând faptul că s-ar crea un precedent și implicit s-ar da naștere unor situații pe care Comitetul va trebui să le rezolve cu dificultate în viitor. Decisiv a fost faptul că elementul putea dispărea fiind candidat pentru LSU, așa încât Belarus a fost acceptat în Listă cu obligația de a transmite un raport anual privind stadiului programului de salvagardare.

În urma deciziei de la Abu Dhabi, următoarea Reuniune a Comitetului va avea loc în noiembrie 2010 la Nairobi, în Kenya.

Alte chestiuni:

- I.** În afara discuțiilor cu membrii statelor care ne-au demonstrat întotdeauna susținerea (Franța, Bulgaria, Turcia, Grecia, Cipru, Croația, Mexic, Estonia), remarcăm pentru prima dată prezența Republicii Moldova ca interesată atât de problematica reuniunii, cât și de o colaborare cu România. Reprezentanta Moldovei și-a manifestat interesul pentru o colaborare constantă cu țara noastră, considerând patrimoniul imaterial ca platformă pentru demonstrarea elementelor comune dintre cele două state. În același timp, reprezentanta Moldovei a considerat necesară menținerea unei relații permanente și în perspectiva prezentării unei candidaturi comune România - Republica Moldova, fapt pe care îl considerăm pozitiv. În același timp, am fost atenționați că instabilitatea politică din Republica Moldova face dificilă colaborarea directă cu Ministerul Culturii de la Chișinău, ca și comunicarea cu alte organisme ale statului (Comisia Națională UNESCO), fapt care impune oarecare prudență în stabilirea unor proiecte riguroase pe termen lung. Apreciam, însă, implicarea reprezentantei Republicii Moldova în vederea punerii în aplicare a Convenției 2003 și considerăm utile realizarea unor demersuri ale țării noastre înspre Republica Moldova în scopul consolidării relațiilor în domeniile patrimoniului național și implicit în domeniile patrimoniului cultural imaterial.
- II.** Remarcăm faptul că, la fel ca și în alte dăți, delegația României a avut statutul specific statelor observator sau din grupurile electorale puțin influente la nivel de Comitet. Astfel, înaintea Reuniunii am întâmpinat o serie de dificultăți legate de cazare, deși purtasem o îndelungată corespondență cu organizatorii din partea Secretariatului UNESCO, pe parcursul

a cca. 2 luni de zile. Cu toate acestea, cazarea a fost rezervată cu numai câteva ore înainte de sosirea noastră la Abu Dhabi, într-un alt hotel decât cel care a avut loc Reuniunea, unde am fost cazați alături de reprezentanta Republicii Moldova, de Grecia, Cipru și de toate ONG-urile sosite la Reuniune. Faptul în sine a făcut dificilă participarea la ședințele Biroului și la reuniunile grupurilor de lucru, organizatorii neasigurând transportul decât pentru ședințele ordinare ale Comitetului.

III. În ceea ce privește candidatura propriu-zisă a țării noastre, precizăm că, după intrarea oficială a Doinei pe Lista Reprezentativă de patrimoniu cultural imaterial a umanității, în cadrul sesiunii din 1 oct. 2009, am fost felicitați nu doar de către țările cu care România are deja stabilite relații de cooperare și sprijin reciproc, ci în special de către persoanele care ne-au evaluat dosarul de candidatură și care ne-au solicitat o serie de detalii referitoare atât la element cât și la strategiile pe care statul le-a luat în vederea conservării explicite a Doinei și a Călușului. La puțin timp după anunțarea acceptării pe Listă ne-au fost solicitate declarații privind reacția oficialităților și a presei de la București, chestiune stânjenitoare pentru că reacțiile din țară au fost atât tardive cât și puțin relevante pentru un moment de o anumită importanță pentru patrimoniul cultural imaterial din România.

Concluzii:

Considerăm că, după acceptarea Doinei pe Lista Reprezentativă de patrimoniu imaterial a umanității, drept al doilea element după Ritualul Călușului, este necesar ca statul român să asigure acele strategii pe termen lung care să permită punerea în aplicare a programelor de conservare; în acest sens, de o importanță majoră sunt amendarea textului *Legii nr. 26/2008 privind protejarea patrimoniului cultural imaterial* (amendamente pe

care le-am transmis către Serviciul Juridic din minister în mai multe rânduri, ultima dată în luna august 2009), dată fiind importanța asigurării unui cadru legislativ care să asigure cadrul stabil pentru punerea în practică a strategiilor de conservare a acestui tip de patrimoniu. În același timp, esențială este asigurarea suportului financiar realizării acestor programe (publicare tipologii, realizare bază de date interpreți neprofesioniști, cartografiere zone reprezentative pentru elementele patrimoniale avute în vedere, organizarea de seminarii și reuniuni de experți la nivel local, regional și internațional în vederea conservării elementelor avute în vedere, încurajarea inițiativelor locale de protejare a elementelor, cu prudența necesară în scopul feririi lor de festivism și alte evenimente scenice, asigurarea suportului necesar consultanței de specialitate.) Precizăm că toate aceste programe nu se pot realiza decât în cadrul unui parteneriat între stat și instituțiile/specialiștii cu atribuții în domeniu, în interiorul unui cadru legal coerent, stabil și în baza deontologiei profesionale a tuturor celor implicați în programe de o asemenea responsabilitate și importanță pentru patrimoniul imaterial de pe teritoriul României.

Presedinte
Deputat Horea Dorin Gîrleanu

